

# ט' עפער זאָפְּנַפְּזָא

Biała- Podlaska, dnia 5 września 1937 r.

**גראניט-סאזר 5 מטרומטיפאר זונטאג ערה"ש פראז"ן**

**KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI**  
w Bielsku Podl. Plac Wolności 27

w Białej Podl. Plac Wolności 27.

Przyjmuje wkłady oszczędnościowe od 1 zł.  
Czynna od godziny 8-ej do 14-ej.  
Załatwia wszelkie czynności zleceniowe-  
inkasowe.  
Zakupy na rachunek Banku Polskiego  
**waluty obce.**  
Wkłady i lokaty wynoszą 600.000 zł.  
Obrót w 1936 roku wyniósł 22.652.250,87 zł.

זי' פירמא  
„SUCHARD“  
עמפערלט דער פאפעלקיינונג אירע  
צוקער אויסטארבעטונגונג ווי:  
פארשיידענע קארמואגן, לאנדרין, משענאלראדע, קאלאאָא.  
צום ניעים יאָר  
ווננטשן מיר איזגערט אונטערס און קאנטומגעטן  
א כתיבת וחתימת טובה!

**טאנצִיסַיָּנִירְטָע טְרָאָנוֹסְפָּאָרֶט בִּירוֹא  
וּוְלִיסָּאָקִינְטָהִי. קָאָמְלָעַט**  
**גִּיאָעָן-פָּאָרֶט. פְּרִיאָטְטוּעַ 21**  
וְוָוָרָשָׁע, פְּרָאנְצִיסָּאָגָנָד 20 טְעַמְּפָעָן 11.48.46 נֵבֵי שְׁפִינְגְּלָמְגָנְצָע.

פָּר אַכְטָס חֹרֶת  
פָּנָן וְאַרְשָׁעֵן קִיּוֹן פִּיאַלְעָע אָונָן אַיְמְבָעֲגָנָה אָונָן פָּוּן  
פִּיאַלְעָע אַיְזָן אַזְמְבָעֲגָנָה קִיּוֹן וְוַאֲרָשָׁע  
גְּנוּיְצִיסְטֿוּק וְעוּרָט גְּמַלְאָדָן, דָּאָס אַיְבָּרוּדִינְגָּן  
פָּן מְעַל אָונָן שְׁטוּבָא-אַקְלָה, וְעוּרָט אַגְּנָגְנוּמָן  
אַיְסָן שְׁחָה פָּנָן גָּאנְץ פְּרִילְעָן  
אוּסְפָּן פְּרָוִילָאָגָן שְׁקָן מִיר אַיְרָין 8 סְפָּעָלְמִיעָן פְּאַקְעָר  
צָו מְעַלְלָה, דָּעַ סְזָאָרְהַיְתָן פָּן צְבָאָרָקָן וְעוּרָה,  
בְּאַמְּרָקְנוּגָן אַזְנְצָעָע אַיְטָאָס וְעַזְנָעָן פְּאַרְוִידְקָרָטָר  
פָּרָה שְׁדוֹגָ�ן.

**א כתיבה וחתימה טובה**

אל"ז מיניגע אַלְיעָגָמָן אָן גִּטְעָפְרִיעָגְבֶּן  
בָּשָׂכְסָרְפֶּק בְּיוֹאָה שָׁ. טֻכְשָׂנִיְידֶרֶעֶן

אַיְזָנְעָרָע גַּעֲחֵרְטָע קַלְיָעָנְפָלְעָאָז אָן סְהָרָה וַיְוָנְשָׁן  
בְּירָאָה

**ב כתיבה וחתימת טובה**

לייבּ בְּלָאָנְקָלְעָדָה. יִשְׂרָאֵל חִימָס פִּינְקָעֶשְׁטָיִן.

אַנְיָזְרָעָגָע קְרָבָם אָן פִּינְזָד אַיְזָנְד אָן אַיְסָאָנד וּוֹנְטָשָׁן מִיר  
זִים נִיעָם יָאָר אָתְכָה וְחִתְמָה טָבָה

אַסְתָּר אָן לייבּ בְּלָאָנְקָלְעָדָה.

אלע אונזערע גיטע פרײַנט, אַבעאנעטֶז, לְיִעֲנָעֶר, קָאַ-  
רטָסְפָּאַנדָעַטֶּן אֵין לְאַנד אָזֶן אוֹיסְלָאַנד ווַינְטוֹשֶׁן מִיר

## א כתיבה וחתימה טובה רעדאקציין "פיאלער וואכנבלאט"

שר בראס-השנה הראשית  
ז'וז'ה דה-טולון ווּרְדָמָן.

**א כחינה וחתימה טובה —**  
אלא אין עזרה פרידמן, בזאת שונען און נעה חרטערן קליענונגלאע

**יעקב קאָרְעַנְבּוֹלֶם.**

הארציק נייאץ ברחות מין טיענער מוטער, פֿיעֶבְּרַן אָוֹן ברודער  
וּ אוּיך דער גאנצעער פֿאַמְּלִיעַ, פרינטער, חביבין אָוֹן באַקְאנְטָעַ  
וּ וַיְיַעֲפֵנְצָעַ זָךְ ווַיְנַחֲשֵׁט חַיְתָּן דָּר מִיאָדָעַ.

בראש השנה חזרה הנהו שולחים את ברכותנו החמות לכל גושי הרעון  
האיוני, הבניין הלאומי והחומר ארצנו.

**לשנוֹ הַבָּאָה בִּירוּשָׁלָם!**  
ההסתדרות הציונית בכ"ה-פורר.

אנו מודים לך על תרומותך ווינשון מיר א פותיבת והחמה שופכה לך בראת אדריאן – האכפערואזון.

ווענטשן מיר א גוט גליקלער יאָר  
סאניעז און מיכאל האפער.  
אַנְיָוֹנוּ אַגְּבוֹנוּ נְגַבּוּ וְנִימַּטְנוּ, כְּלִמְנוּ נְכַלּוּ קְרִידְנוּ הַנּוּ שׁוֹלְחֵב אֶת

**ברכת שנה חדשה  
משפחת יעקב בוכטך.**

אינוערד ליבע עטערן, שופטער און ברידער (נוויר-ארכ) בזמץ  
און קיינען אין פארוי און אלע אונזערע ברינט  
**א גָּלְקָל עַר יָאָר!**

**א. תריבכה וחתימתה טוביה**  
וונכשטע דיע לאָגַעַנְדִּקְעַץ פָּאַזְיַיךְ פָּן סָפָרְדִּ-וָאַשְׁרִיךְ אָונְ לְיִמְגַּנְיָיד אַירְעָז  
אַלְעָגַעַנְדִּקְעַץ אָונְ לְיִמְגַּנְיָיד עַזְמָנִים נְיָרָם

**וַיֹּאמֶר יְהוָה:** אָמֵן שְׁאָלָתְךָ תִּשְׁאַל  
**וְאָמֵן עֲבֹדָתְךָ תִּעֲבֹד;**

ז' יוניסטר און אונדערט זונע גוטס בעקאנטצע  
אַ כוֹחַן אָנוּן אַ גִּלְעָלָדֶעָן אַר

הוּא מִזְבֵּחַ שֶׁמְשָׁרֵךְ.  
די נטע וגדי אין יאנטו פולד אנטקי דרכון אויס וויז'ער הארגזן זאך דאס  
"דזאנטן" אין דאם צעקרבע" וועלכט האבן אין  
דרערניגעט אונגער וויטערדריך ע קויסט ען

**ה' גערטנער און יאנגען.** שיטין זיין זיין זיך אנטוונט ונטפעריאט-  
אַזְמִינָה וּתְהִימָּה מִזְבֵּחַ. אֶלָּא אֲבֹנְדָּה וְבָרְגָּה, בְּאַקְסְּעָמָה וְעַל-  
בְּרַכְתָּה, דָּבָר עַצְמָתָךְ, אֲנָשָׁה טְהֻרָה וְיָתָרָה.

**פראדר קאהן**  
מיון ליבן זון שטואל קאהן, פרוי  
אלע מעיניג פריינינג, וויריך קליינען  
ווגאנש אנד אדים ניאכט יאגַר

<b>א פטיבה וחתימה טוביה</b> <b>וואו קאוש</b> <b>(צ'יטרונס-קָרְבָּן)</b>	<b>אין ציטרין פאיירן יוניסט אין</b> <b>א לתימתה וחתימת סטובלן</b> <b>שָׁאוֹל קָהָן</b>
---	--

**גָּשֶׁתְּ וּבָתְּ פָּתָחֵנוּ!**

טראבָּעַן, נוֹשֵׁת צְנִידָרִיךְ אֲרִיךְ יְהִי שָׁוֹעַ  
רֶוֶת וְאַקְנָמָן, וּוּלְכָבָד פָּרְדָּעָן גָּנוֹגָר  
הַקְּרִירָאָבָן, אָנוֹ בָּכָר פָּרָאָזָן זָאָל  
וּוְלְכָבָד גִּיט אָנוֹגָן כִּי מָוֵס אָנוֹ הַלְּבָשָׂר  
אַיְנוֹ אַסְכָּוָרָהָן, קָאָס אָנוֹ גַּמְלָעָרִיךְ דִּי  
וְלְכָרְחִיתָן אָנוֹ דָּעָר טִיפָּרָפָטְשָׂעָר  
גַּלְוִילָן אָנָּסָן הַיְהִינָּהָטָלְפָלָן בָּאַרְכָּרָן  
פָּהָן גַּזְהָאָרָן.  
כִּי דָּעָן אָזָן שָׂוֹר אַזְוִילִיךְ יָרָן  
ונְעַצְלָטָן, יָרָן פָּוָן צָהָר אָנוֹ פְּיָרָן, פְּיָרָן  
פָּרְאָרָאָטָן, אָנוֹן דָּגְשִׁים אַבְּרָרָן – אַרְכָּרָן  
טָלָן, וְנָרָן, סְפִּילָן פָּוָן רָאָרָאָטָן, פָּוָן  
וְלְאָגָן, פָּן הוֹרְשָׁעָמָן הַנּוֹן מַאֲכָלָן, פָּוָן  
קָרָאָטָן אָנוֹן וְנוּרָטָן, פָּוָן וְלְבָבָעָשָׂעָנָן.  
דָּקְרִיןָן אָן שָׁעָעָן, אָזָן פָּאָר אָנוֹן דָּעָרָן  
בְּעָרָן וְנִישָּׁוּנָהָרָן נָאָךְ לְשָׁלְבָכָט  
יָאָרָן דָּרָר לְגָכָרָן גַּעֲשִׁיטָבָן פָּן  
אָנוֹנָרָן גַּלְוָתָן. אָ יָאָר אָנוֹ פָּאָר אָנוֹנָר  
יָיָן וְנָאָמָלָקָן הַנּוֹן אָנוֹנָר 6'-5'  
רָקִין גַּעֲשִׁיטָבָן עַגְלִיקִיָּהָן, 8' גַּעֲשִׁיטָבָן,  
דָּמְוּוֹגְרָטְקָפָן צְפָרָן 8' אַגְּדָרְוָתָן,  
עַגְלִיקָהָן, וּוּלְכָבָד וּוּטָס בְּכָלְלָה נִשְׁתָּחָן  
עַגְלִיקָהָן תְּעוּרָה אָנוֹשָׁה שְׁפָטָטָר  
דָּקִין צְקָוָתְקָיָן חַשְׁבוֹן פָּן אָנוֹגָעָר  
הַסְּתָרָעָרָן.

אנדרילין זי אוירעה זי פאלגן זי  
ニישט אונ... ליגין נישט קיין פלאן זי  
זום סוט זי מאמעראַטס פון דער  
אנותה הרגזט האינטעריט. אָן זי פרט  
הויסט נישט קיין אַפְּשָׁת וויל' מלעלאַתָּה  
קאנְקָעָנְטָן — דורך אַיר טַרָּאָךְ  
דעָר וְעוֹזָנוּיִסְטָמָעָר אַירְלָעָכָר  
דרְּזִינְדָּהָן אַיר אַפְּרוֹזָן מִשְׁאַנְדָּר  
אָן אָסְטְּרָה אַנְגְּלָנִית אַיְירָה  
אַלְּסָסְמָן פָּן אַרְגְּיָינְגָּן מִוְּטָדָעָר  
אֲדוֹרָה, דָּאָס אַרְגְּיָינְגָּה אַרְטָה  
פָּן אַזְּבָּלְעִירִישָׂן פָּרָאָפָּרָט,  
וְיֵזְגָּזָה דָּלִי הַרְוָהָה אַן גּוֹלְכָּעָר זי  
בָּעָלְגָּוּטָן דָּעָם עַנְּן שְׂזִירָלְדָּבָּרְדָּלָּה  
אָן זי זי בָּעָמְרוֹן דָּאָקְנוֹגְּדָעְלְדָּקָן  
וְיִנְסְּסָה דָּרְגָּוֹאַנְסִיטָּשׁ בְּקָשָׁתָן  
וְוָלוֹן וְיִרְעָרָעָן אַונְגְּזָעָן אַבְּעָדָה  
תשׁוֹבָה, אַוְּסָטָאָסְטָה, אַזְּסָטָאָסְטָה  
תַּהְלָמָּה, פָּאָסְטָמָּנָגָּאָן אַזְּגָּעָנָגָּאָן דָּגְנָעָרָשָׁטָגָן.  
פָּן פְּרָעָר אַיְין גַּעֲפָרָט זֶיךְ אַן  
בָּוך זֶיךְ זֶיךְ אַוְּסָטָאָסְטָה אַיְינְגָּעָן  
הָאָמָּר אַן אַפְּסְצְּזִיעָרָן זֶיךְ בָּהָא  
נָאת רָעָ אַדְרָרְגָּאָן אַן זֶיךְ אַרְיָין  
וְיִלְעָשָׂעָמָּקָן מִזְׁרָן פְּעַזְיָצָה.  
דעָר עַל־הַמְּשָׁבָר אַונְגָּזָן זֶיךְ מִזְׁרָן  
אַקְרָיְבָּרְיוֹן זֶיךְ וְעַכְּבָן עַל קְלָאָפָּט  
זֶיךְ גַּלְּחָא בְּמַאְכָל וּבְמִתְּהָהָה זֶיךְ וְעַכְּבָן

לענין נטל אומדן-  
\*  
א ני' יאיר! פאָרְטַן,  
וועוֹתְּבָן,  
וישטְּגָּרְבָּן,  
האנְמָן מָרְן עַן עַפְּפָן  
אָמוֹנְדָּרְשִׁינְגֶּרְעָפְּכָן,  
דָּרְןְּגָּזָּה,  
וְאָסְּזָּה צָּוָּה  
דָּרְןְּבָּמְּתָּה וְעַרְּבָּה  
שָׂוְעָכָּה מְנֻגְשָׁעָלָה,  
לְעַן אִמְשָׁתָּאָגָּר אֲפָוִיסָּה  
אֲיוֹרְפִּילְּסָּה צָּוְרִיךְ!  
געוֹזָה  
וְעַנְעָן מֵרְ  
וַיְשַׁתְּ קָרְנִיקָּה  
שְׁוֹרְדִּיבָּה אָגָּעָה,  
פָּגָעָן דִּירְגָּוּסָה

שווינגן און מיר גיבן עס איבער  
ב'יאָלֶר עַפְנֵלְעַטְקִיּוֹת, מַרְוָה וְאַלְטָן  
געזְוִי דערְגַּעַטְסָן אַבְּרַבְּנָדֶר  
נְשָׁתָן פָּאַרְבְּנֵלְעַטְסָן קְרִין נְאַטָּן  
אַנוֹנְגִּיְּנְגַּדְּרָאַטָּאָרָה, וְוִילְּסָדָרָט  
זְפָּרְדְּלִין זְיוֹן בְּרוּטָן.

יריד רעגן ווֹך נִישָׁת אַרְפָּאָדָם  
מַרְוָה וְאַלְטָן וְאַסְּסָה מִיר אַפְּנָן  
עַצְמָנָה דְּרַאֲזָרְטָן, מַרְוָה וְוִיסְוִין כְּרִין  
עַקְעִין יְלִיקְעַטְסָן, זְיַהְוִין אָוֹן זְיַהְוִין  
וְזָקְעִין מִיר הַאֲבָן אָוֹן זְיַהְוִין  
אַרְגְּוָתְסָן, זְיַהְוִין אַרְגְּוָתְסָן  
כְּאַלְמִישָׁע, אַסְּסָה אַזְּמָנָה  
וְזָקְעִין כִּיהְ פָּן דְּרַאְזָרְטָן  
וְזָקְעִין פָּנְלַעַטְקִיּוֹת זְאַפְּסָן

“אש השנה = „בָּאֲרִיכְטָן”

עדין דר ביבים, בירום, מהטבּם, בעדרת, פֿקְהַ-טִיקָעָרָם קֶלְבָן אֶן אֲהָרָן מִתְּמָרָדָן, וְנוֹנְדוּן זָן צְנַשְׁלָאָדָן-קָנוֹן, פְּרִוּזָן צַיְדָן לִישָׂוּרָה-זְעַמְעַגְעַרְשָׂרָן, רָאָסָן יְזָהָרָן אַיְלָרָן, מַאֲפִיךְ-אֲקָרְעָיָן אֵן דִּי רְבִנְיָעָן וְעַלְלָתָן, אֵן אַנְסְרִינְגָן-וְיָהָרָן, דָרְחָרָן אַזְלָאָן אַיְלָרָן-גְּנָמָן-דִּינָטָן. דָרְחָרָן אַזְלָאָן אַזְרָאָדָן, אַזְרָאָדָן וְעַנְעָן אֵן אַזְרָאָדָן

א דיל וחשבוך

די ראש אשנה טאג זענען געאייניקט  
אָפַר חַשְׁבּוֹן הַנֶּפֶשׁ אָוָן מֵיר וּזְעַלְן עַס.  
אוֹסְנִינִין פָּזֶן אַחֲרָבָן... רַעֲדָקְצִיעַ.

מיר ווילן אונזערע לְעֹזֶר אָזֶן פַּרְיִנְגַּט  
ערצ'ילן, דאס ייְרָן בָּאַמִּיעָן זִיךְ מִיטָּן  
חָפָן דָּרִיטִין צָד אָונְטַעֲצֵרְעַכְן דָּעַם  
הַבְּשִׂירָה... גַּעֲזָה בְּשִׂירָה...

מִיר ווילן דערצ'יזין, דאס "ירושע ארטשטיינער" נזון אויס וווער איניגטוז, דרי מיט אלע גשט דער לאז בארטע-  
טערפֿען אַמְּמַלְלָעַךְ צוֹ מאָן די עַק-

מיר ווילן דער ביגלאָד  
מנגענַעַכְתִּין, דאס אָ גַּעוּסֵר פָּאָרֶ  
שׂוֹן נִישָׁס פָּאָרֶקְיָין, נִיר, נָאָר  
אָגְדַּעַרְעַז אֲזָּהָן אַיִּים אָ  
עַזְלַעַן פָּרְשַׁטְיָיר וְעַזְלַעַן, בָּאַמִּיטָּן  
אָגְדַּעַרְעַז נִעְשָׂעַן אַיִּם אָזְלַעַן  
סְמִינְעַן אַיִּם אָזְלַעַן, נִישָׁטְבָּעַן,  
נִישָׁטְבָּעַן אַיִִינְעַן אַיִִינְעַן.

מִיר וְדַבָּר דַּעֲצַתְּךָ, זֶה אָמֵה עֲפָנָן-  
כִּי סֹוּסָט וְזֶה, וְאַיְגַּנְגָּן בְּפִי-  
שְׁפָלָן יְשָׁמָן, וְעַלְלָר זֶה יְעַיר  
לְיִתְּנַחַם מִסְפָּים זֶה. מִיר וְעוֹלָן  
וְזה פְּהִימָה אָפָר קִינְגָּס וְיִשְׁשָׁטָן,  
פְּאַזְלִינְקָן גִּינְגָּס-פְּאַלְלִינְקָן גִּינְגָּס פְּרָן  
קִין' בְּיִקְרִינְס וְנוֹגָן וְאַסְׁן צָו.

מיר ווילן� אונן דער פִּיאַלְפֶּר עַפְנֵט-  
בקיטִיטִיט, דאס מיר עגענען גוינט צו  
ויזדרוין די טרייבונג אונזערע און  
אט פאָקייפּון זיך און אַיר פָּאָר פֿרְיוּ  
אנְגַּנְבָּן, קַמְגִינְיקָטָן אַדְרָ...  
הזהבּענען.

שווין אין משך פון אינזיקע זוכן  
טוט פערטיט או אקסז'ר קענען אונן.  
האָבָּן גַּעֲמִינְהָן דַּסְסֵי זַיְנִיכְעָק  
פָּנְגַּעַנְתָּן קַּעַנְגַּעַנְתָּן אַנְגַּעַנְתָּן  
דַּיְקָעָן עַיְנָה גַּרְאַשְׂנִידְעָק  
אַטְּפָּשָׁן וְזַיְגְּדָלָה רְגַשְׂנִידְעָק  
מְרֹרֶה חַמְמָה אַפְּלִילָה נְשָׁה גַּעֲמָלָה  
זַיְגְּדָלָה זַיְגְּדָלָה זַיְגְּדָלָה  
זַיְגְּדָלָה זַיְגְּדָלָה זַיְגְּדָלָה

וְשָׁמֶן גִּבְעֹת רַאֲיָה-חַשְׁמָה וְעַרְתָּה דֵּי הַיּוֹם  
עוֹז וְעַזְלָת — וּדוֹר עַדְיוֹת שׁ — פָּאָרָה-  
וְעַזְנָן אֶתְנָהוּן קְרָנוּן שְׂיִירָבָרָה-  
תְּמִימָנָה, אַין בְּיוֹאָצָן. סְקָעַמָּן פָּאָרָה  
וְעַזְנָן, לְעַמְּקָמָן, כְּלָמָן, אַתְּ-  
אַלְגָּה פָּאָרָט יְעָן אַן גְּרוּפָה-עַגְעָן,  
וְעַזְנָבָן וְעַזְנָבָן תְּסִיקָה תְּרַחְפָּה-עַגְעָן  
יְתִיבָּן: וְעַמְּקָמָן מְלָאָקָה רַבָּאָל רַבָּאָל  
וְעַמְּקָמָן מְאַרְבָּאָשָׁן, אַשָּׁן, יְוִן-  
אַבְּגָאָשָׁיטָן גַּוְעָרָבָה-עַגְעָן דֵּי קִי-  
וְעַזְנָבָן וְעַזְנָבָן אַרְכָּבָנִישָׁקָה גַּ-  
עַזְנָבָן אַרְחָה אַגְּרָדָה יְוִוְוָנָה-עַגְעָן  
סְפָּרָה-עַזְנָבָן, קְרָנוּן אַן דֵּי סְפָּרָה-  
כְּלָמָן, וְעַזְנָבָן, נְיַזְעַמָּן-עַגְעָן מַטָּ-  
כְּלָמָן. וְעַזְנָבָן קְרָנוּן האָסְפָּן

הנתקן מיטריאת קומוניסטיות נאכזרת. אולם לא נאכזרת.

כדי שטרכן נסחן וצינגן אין גולדענער  
טאנט זיך באיזיגלען גוון פירן דעם  
הערזען דער זיך האיזיגלען גוון זיך איזיגלען  
ט שווין איזבן איזיגלען גוון זיך איזיגלען איזבן  
פְּאַרְכָּדָן.



